

Suosta turvemaan metsäksi: kuivatussukessio muutosvoimana

Leena Finér

Sakari Sarkkola ja Juhani Päivänen 2016. Suosta turvemaan metsäksi: kuivatussukessio muutosvoimana. Helsingin yliopiston metsätieteiden laitoksen julkaisuja 8. 196 s.

Helsingin yliopiston metsätieteiden laitoksen julkaisuja -sarjassa ilmestyi taas tärkeä teos. Se on kirjoitettu kunnioittamaan edesmenneen suometsätieteen professori Leo Heikuraisen (1920–1985) elämäntyötä. Tämä Helsingin yliopiston dosentti Sakari Sarkkolan ja emeritus professori Juhani Päiväsen kokoama tietopaketti koostuu kahdesta osasta. Ensimmäinen osa käsittelee ojitettujen suometsien ekologian ja hoidon perusteita ja toinen osa esittelee Hyytiälän ympäristöön perustetut suometsätieteelliset pysyvät koealat ja kenttäkokeet.

Kirjan ensimmäinen osa sopii hyvin suometsätieteen perusoppikirjaksi ja tietolähteeksi. Se alkaa luonnontilaisen suon käsitteen ja soiden synnyn ja luokittelun esittelyllä ennen kuin se siirtyy metsäojituksen aiheuttamien vesitalouden, kasvualustan ja puuston muutosten esittelyyn. Tärkeä osa teosta on ojitettujen soiden metsänhoitomenetelmien kuvaus, joka kattaa metsittämisen, uudistamisen, kasvatushakkuut, lannoitukset ja tietysti myös kunnostusojituksen, jolla ylläpidetään ojitettujen soiden puuntuotoskykyä. Teoksessa otetaan kantaa suopuiden laatuun ja hieskoivun kasvatukseen. Kirjassa ei ole unohdettu heikotuottoisten ojitusalueiden hoidon erityispiirteitä. Kaikki edellä mainitut suometsien hoidon kysymykset olivat jo Leo Heikuraisen tutkimuksen ja opetuksen kohteena. Sen sijaan kirjassa käsitellyt soiden ennallistamiseen, vesiensuojeluun ja ojitettujen soiden ilmastomuutosvaikutuksiin liittyvät kysymykset nousivat tärkeiksi vasta 1980-luvulla.

Suosta turvemaan metsäksi

kuivatussukessio muutosvoimana

Kirjan ensimmäisessä osassa viitataan julkaistuihin tutkimustuloksiin mikä auttaa lukijaa etsimään lisätietoja. Suometsien ekologiasta ja hoidosta on ilmestynyt viime vuosina myös muita hyviä oppikirjoja, mutta poikkeuksellista ja mielenkiintoista tässä teoksessa on se, että siinä tuodaan näyttävästi esille ne koealat ja kenttäkokeet, joiden tuottamat tutkimustulokset ovat luoneet perustan ojitettujen soiden ekologian ymmärtämiselle ja suometsien hoitomenetelmien kehittämiseksi. Kirjallisuusviitteet ja viittaukset

koealoihin ja kokeisiin kytkevät myös kirjan ensimmäisen osan sen toiseen osaan.

Kirjan toisessa osassa esitellään runsas 70 koealaa ja useita eri kokeita, jotka sijaitsevat Helsingin yliopiston Hyytiälän metsäaseman ympäristöstä. Koealat esitellään suoalueittain. Sijaintikoordinaattien ja karttatietojen lisäksi koealoista esitellään yleistiedot ja mittaustuloksia. Joukossa on myös havainnollistavia valokuvia. Koealoista suurin osa on perustettu 1950- 1960-luvuilla, mutta joukossa on myös joitakin 2000-luvulla perustettuja koealoja. Tämä merkitsee sitä, että monien koealojen ylläpito ja mittaustoiminta on jatkunut yli kuusi vuosikymmentä. Tämä on vaatinut usean Hyytiälän metsäasemalla työskennelleen tutkijapolven työtä. Toivottavasti myös uudet sukupolvet ylläpitävät tätä arvokasta

tutkimusinfrastruktuuria. Jatkossa koealatiedot ja niiltä koottu aineisto on tärkeä saattaa internetiin helposti kaikkien saataville. Tällöin se palvelee helposti monia käyttötarkoituksia ja koealatietoja voi selata vaikka maastossa kantamatta mukana tätä lähes 200-sivuisia tietokirjaa.

Suosta turvemaan metsäksi -kirjaa tulevat käyttämään opiskelijat ja metsäammattilaiset oppikirjana, tietolähteenä ja retkioppaana, mutta se on hyödyksi myös tutkijoille, jotka etsivät kohteita uusille kenttäkokeilleen. Sakari Sarkkola ja Juhani Päivänen ovat tehneet ansiokasta työtä ja siirtävät viestikapulaa seuraaville sukupolville. Muutokset ojitettujen suometsäekosysteemien toiminnassa tapahtuvat hitaasti ja niiden ymmärtäminen vaatii pitkäjänteistä useiden sukupolvien yli jatkuvaa työtä.